

Neologizmy słowotwórcze w *Obserwatorium Językowym Uniwersytetu Warszawskiego* (na materiale haseł opracowanych do lutego 2022 roku). Część 2: Substantywne derywaty złożone

Mateusz Rybarski

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
ORCID: 0009-0007-6009-0414

Polish Derivational Neologisms in *Obserwatorium Językowym Uniwersytetu Warszawskiego* (Language Observatory of the University of Warsaw) (Based on Entries Compiled by the End of February 2022).

Part 2: Substantival Compounds

ABSTRACT: This article constitutes the second part of a series of papers devoted to 1117 Polish derivational neologisms in *Obserwatorium Językowe Uniwersytetu Warszawskiego* (Language Observatory of the University of Warsaw). Its aim is to present and analyse 334 new substantival compounds in the Polish language. The author divides them into groups of derivational neologisms created by the use of the same formative technique and containing the same

part of the compound. The study concludes that the biggest class of the described new substantival compounds in contemporary Polish language consists of structures without any affixes. As for the morphemes used to create them, the interfix *-o-* turned out to be the most productive. Most of them contain the elements *e-* (abbreviated adjective *elektroniczny* [electronic]) and *-mat* (abbreviated noun *automat*).

KEYWORDS: contemporary Polish language, word formation, derivational neologisms, parts of compounds, *Obserwatorium Językowe Uniwersytetu Warszawskiego*.

CONFLICT OF INTEREST STATEMENT: The author declares that there were no conflicts of interest in this study.

AUTHOR'S CONTRIBUTION: The author assumes sole responsibility for: preparing the research concept of the article, the way it is presented, developing the method, collecting and analyzing data, formulating conclusions, and editing the final version of the manuscript.

---

1. Wstęp

Niniejszy artykuł stanowi drugą część cyklu publikacji poświęconych 1117 neologizmom słowotwórczym zgromadzonym w *Obserwatorium Językowym Uniwersytetu Warszawskiego* (dalej OJ UW) – internetowym słowniku nowych jednostek leksykalnych w języku polskim znajdującym się dawniej pod adresem nowewyrazy.uw.edu.pl (z tej wersji korzystałem podczas prowadzonych badań), a obecnie – obserwatoriumjezykowe.uw.edu.pl. Jego celem jest prezentacja i analiza 334 wyekscerpowanych z tego źródła substancywnych derywatów złożonych. Mówiąc ściślej, chciałbym dokonać ich wyczerpującej, rozłącznej i spójnej klasyfikacji strukturalnej, dzieląc je na coraz węższe klasy wyrazów pochodnych a) utworzonych za pomocą tej samej techniki derywacyjnej oraz b) zawierających w swojej strukturze ten sam człon złożenia. W pierwszej części cyklu skupiłem się na analizie substancywnych derywatów prostych, część trzecią poświęcę formacjom adiektywnym i werbalnym.

Model proponowany w całym cyklu stanowi nawiązanie do serii monografii, które referują oryginalne badania empiryczne nad produktywnością systemu słowotwórczego współczesnego języka polskiego [Satkiewicz 1969, Smółkowa 1976, Zagrodnikowa 1982, Jadacka 2001, Ochmann 2004, Waszakowa 2005], a także do szeregu prac opartych na uboższej bazie materiałowej [Dąbrowska 1957; Chruścińska 1975, 1976, 1977; Satkiewicz 1976, 1981; Zagrodnikowa 1978; Waszakowa 1994, 2001; Mycawka 2001; Kaproń-Charzyńska 2007; Sękowska 2012; Kudra 2013; Dyszak 2013, 2014; Ochmann 2013; Tambor 2014; Folgert 2016; Cierpich-Kozieł 2020, 2022; Andrulonis 2022]. Należy jednak podkreślić, że żaden z powyższych badaczy nie przeanalizował dotychczas w sposób kompletny i systematyczny zbioru leksemów motywowanych znajdującego się wśród haseł OJ UW. Powstałą w ten sposób lukę ma wypełnić przedstawiany trzyczęściowy opis.

Podstawę teoretyczną całego cyklu artykułów stanowi drugi tom *Gramatyki współczesnego języka polskiego* [Grzegorzczkowska, Laskowski, Wróbel, red. 1998: 369–370]. Jako punkt odniesienia przyjąłem bowiem przedstawiony w nim repertuar typów derywacji słowotwórczej charakterystyczny dla współczesnej polszczyzny¹. Obejmuje on następujące rodzaje formantów: 1) niezłożone: a) afiksalne (sufiksalne, prefiksalne, interfiksalne, postfiksalne), b) paradygmatyczne (zmiana końcówek, zmiana przyrostka tematowego i końcówek), c) alternacyjne (oparte na alternacjach jakościowych,

---

1 Jedyne odstępstwo stanowi rezygnacja z wyodrębnienia derywatów sufiksально-dezintegralnych i paradygmatyczno-dezintegralnych oraz decyzja o włączeniu ich do struktur sufiksalnych i paradygmatycznych.

ilościowych i jakościowo-ilościowych) i d) prozodyczne, 2) złożone: a) prefiksально-sufiksálne, b) prefiksально-paradygmacyjne, c) prefiksально-postfiksálne, d) prefiksально-paradygmacyjno-postfiksálne, e) interfiksально-sufiksálne, f) interfiksально-paradygmacyjne, g) paradygmacyjno-postfiksálne, h) paradygmacyjno-dezintegralne oraz i) sufiksально-dezintegralne.

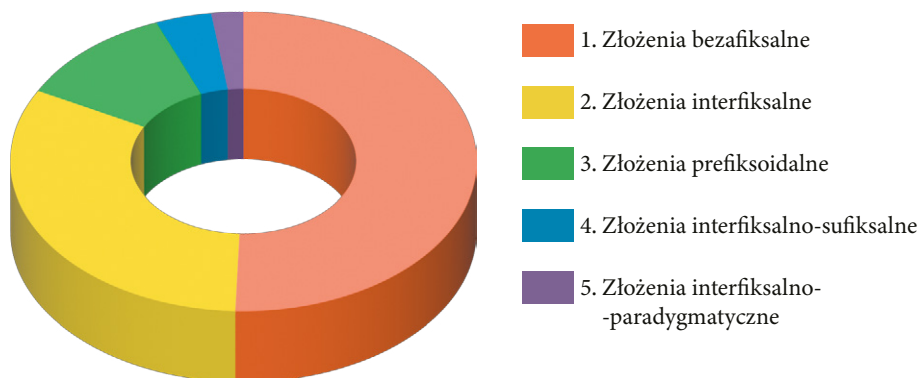
Źródłem materiału językowego analizowanego we wszystkich trzech częściach cyklu artykułów jest wspomniany elektroniczny słownik neologizmów OJ UW gromadzący jednostki leksykalne, które pojawiły się w polszczyźnie po 2000 roku i nie zostały odnotowane w czterech wybranych przez redaktorów słownikach ogólnych i pięciu słownikach wyrazów obcych [Kłosińska i in., red. 2022]. Nie dokonałem jednak opisu wszystkich zamieszczonych w nim haseł, a jedynie deskrypcji nowych derywatów słowotwórczych, przy czym w części przypadków uznałem za motywowane również te wyrazy, których definicja miała w wykorzystanym przeze mnie opracowaniu leksykograficznym charakter realnoznaczeniowy, a nie strukturalny. Ich parafrazy zamieszczone w tym artykule pochodzą od autorów OJ UW, choć ze względu na założone cele badawcze zostały zmodyfikowane w celu wyeksponowania ich motywacji słowotwórczej.

2. Substantywne derywaty złożone

Złożenia *sensu stricto* wyekscerpowane z zasobu haseł OJ UW ustępują licznie wyrazom pochodnym utworzonym od jednej podstawy słowotwórczej; derywaty proste są bowiem 572 (63,13% wszystkich 906 badanych rzeczowników), a derywaty złożone – 334 (36,87%). Ze strukturalnego punktu widzenia analizowane leksemy zawierające dwa tematy można podzielić na pięć zbiorów: bezafiksálne (171 przykładów – 51,2%), interfiksálne (108 – 32,34%), prefiksoidalne (37 – 11,07%), interfiksально-sufiksálne (11 – 3,29%) i interfiksально-paradygmacyjne (7 – 2,1%). Relacje między wyróżnionymi grupami w sposób obrazowy przedstawia wykres kołowy umieszczony poniżej.

Ogólnie rzecz ujmując, w strukturze badanych 334 złożzeń można odnaleźć następujące **63 człony dające się wpisać w istniejące już w polszczyźnie większe serie**: *e-*, *-mat*, *cyber-*, *bus-*, *eko-*, *euro-*, *-holik*, *foto-*, *-holizm*, *korpo-*, *narko-*, *-terapia*, *elektro-*, *bio-* II ‘życie’, *mikro-*, *seks-*, *neo-*, *onko-*, *psycho-*, *-war*, *alko-*, *audio-*, *bio-* I ‘biologiczny’, *fit-*, *-fobia*, *-mania*, *-żerca*, *auto-* I ‘automatyczny’, *auto-* II ‘auto’, *dermo-*, *geo-*, *korona-*, *-logia*, *-mierz*, *mini-*, *mono-*, *moto-*, *polit-*, *pop-*, *techno-*, *tele-* II ‘daleko’, *auto-* III ‘sam siebie’, *-dawca*, *gastro-*, *homo-*, *kato-*, *-kracja*, *kyno-*, *nano-*, *-nauta*, *neuro-*, *-nosz*, *paleo-*, *para-*, *-pijca*, *-pisarz*, *sakro-*, *semi-*, *-strada*, *tele-* I ‘telewizyjny’, *trans-*, *ultra-*, *zoo-* (przedstawiono je szczegółowo poniżej w tabeli 1). Podzieliłem je na trzy strefy aktywności: a) pierwsza z nich obejmuje człony złożzeń charakteryzujące się produktywnością na

Wykres 1. Derywaty złożone w OJ UW

Źródło: opracowanie własne.

wysokim poziomie (od 48 do 18 derywatów), b) druga – na średnim poziomie (od 16 do 6), a c) trzecia – na niskim, a nawet minimalnym poziomie (od 5 do 1). Warto w tym miejscu zauważyć, że jedynie cztery pierwsze z nich (*e-*, *-mat*, *cyber-*, *-bus*) można zidentyfikować wśród aż 37% wszystkich analizowanych wyrazów złożonych.

Tabela 1. Człony złożzeń obecne w 334 nowych *compositach* zgromadzonych w OJ UW

Strefa	Człon	Derywaty	Udział procentowy
I	<i>e-</i>	48	14,37%
	<i>-mat</i>	38	11,37%
	<i>cyber-</i>	20	5,98%
	<i>-bus</i>	18	5,38%
II	<i>eko-</i>	16	4,79%
	<i>euro-</i>	15	4,49%
	<i>-holik</i>	12	3,59%
	<i>foto-</i>	9	2,69%
	<i>-holizm</i>	8	2,39%

Tabela 1. Człony złożeń obecne w 334 nowych *compositach* zgromadzonych w OJ UW – cd.

Strefa	Człon	Derywaty	Udział procentowy
II – cd.	<i>korpo-</i>	8	2,39%
	<i>narko-</i>	6	1,79%
	<i>bio-</i> II	5	1,5%
	<i>elektro-</i>	5	1,5%
	<i>mikro-</i>	5	1,5%
	<i>seks-</i>	5	1,5%
	<i>-terapia</i>	5	1,5%
	<i>neo-</i>	4	1,19%
	<i>onko-</i>	4	1,19%
	<i>psycho-</i>	4	1,19%
	<i>-war</i>	4	1,19%
	<i>alko-</i>	3	0,88%
III	<i>audio-</i>	3	0,88%
	<i>bio-</i> I	3	0,88%
	<i>fit-</i>	3	0,88%
	<i>-fobia</i>	3	0,88%
	<i>-mania</i>	3	0,88%
	<i>-żerca</i>	3	0,88%
	<i>auto-</i> II	2	0,59%
	<i>auto-</i> III	2	0,59%
	<i>dermo-</i>	2	0,59%
	<i>geo-</i>	2	0,59%
	<i>korona-</i>	2	0,59%
	<i>-logia</i>	2	0,59%
<i>-mierz</i>	2	0,59%	

Tabela 1. Człony złożzeń obecne w 334 nowych *compositach* zgromadzonych w OJ UW – cd.

Strefa	Człon	Derywaty	Udział procentowy
	<i>mini-</i>	2	0,59%
	<i>mono-</i>	2	0,59%
	<i>moto-</i>	2	0,59%
	<i>polit-</i>	2	0,59%
	<i>pop-</i>	2	0,59%
	<i>techno-</i>	2	0,59%
	<i>tele-</i> II	2	0,59%
	<i>auto-</i> I	1	0,3%
	<i>-dawca</i>	1	0,3%
	<i>gastro-</i>	1	0,3%
	<i>homo-</i>	1	0,3%
	<i>kato-</i>	1	0,3%
III – cd.	<i>-kracja</i>	1	0,3%
	<i>kyno-</i>	1	0,3%
	<i>nano-</i>	1	0,3%
	<i>-nauta</i>	1	0,3%
	<i>neuro-</i>	1	0,3%
	<i>-nosz</i>	1	0,3%
	<i>paleo-</i>	1	0,3%
	<i>para-</i>	1	0,3%
	<i>-pijca</i>	1	0,3%
	<i>-pisarz</i>	1	0,3%
	<i>sakro-</i>	1	0,3%
	<i>semi-</i>	1	0,3%
	<i>-strada</i>	1	0,3%

Tabela 1. Człony złożeń obecne w 334 nowych *compositach* zgromadzonych w OJ UW – cd.

Strefa	Człon	Derywaty	Udział procentowy
III – cd.	<i>tele-</i> I	1	0,3%
	<i>trans-</i>	1	0,3%
	<i>ultra-</i>	1	0,3%
	<i>zoo-</i>	1	0,3%
Inne	różne	24	7,49%

Źródło: opracowanie własne na podstawie haseł słownika neologizmów będącego częścią projektu OJ UW.

2.1. Struktury bezafiksalne

Composita bezafiksalne powstają bez udziału morfologicznego wykładnika derywacji; podstawy, w postaci pełnej lub skróconej, są w nich łączone ze sobą bezpośrednio. W opisywanym materiale struktury tego rodzaju są reprezentowane przez 171 wyrazów, które powielają dwa modele formalne: S + S oraz Ad + S.

Wśród pierwszych członów złożeń bezafiksalnych znajduje się następujących 29 cząstek: **alko-**: *alkochińczyk, alkogogle, alkoreksja*; **auto- I**: *autokarmnik*; **auto- II**: *autokosmetyka, autosacrum*; **bio- I**: *bioatak, biokominek, bioterroryzm*; **cyber-**: *cyberdzihad, cyberincydent, cyberkalifat, cyberlenistwo, cybermafia, cybernalóg, cybernękianie, cyberniania, cyberoko, cyberpoezja, cyberponiedziałek, cyberprzemoc, cyberprzestępca, cyberrandka, cybersamobójstwo, cyberspołeczeństwo, cybersport, cyberwojna, cyberzagrożenie, cyberzłodziej*; **duda-**: *dudabus*; **e-**: *e-auto, e-bankowość, e-biblioteka, e-biuro, e-czytanie, e-czytelnictwo, e-czytelnik, e-czytnik, e-dowód, e-dziennik, e-faktura, e-głosowanie, e-handel, e-kantor, e-kartka, e-klient, e-klientka, e-konkurs, e-konto, e-korepetycje, e-książka, e-księgarnia, e-lekarz, e-mistrz, e-myto, e-pacjent, e-palaczka, e-papier, e-petycja, e-PR, e-rachunek, e-recepta, e-rekrutacja, e-samochód, e-skierowanie, e-sklep, e-sport, e-sprzedawca, e-tablica, e-taca, e-terroryzm, e-wybory, e-wydanie, e-zakupy, e-zdrowie, e-zlecenie, e-zwiedzanie, e-zwolnienie*; **eko-**: *ekodotacja, ekoenergia, ekofaktura, ekojazda, ekokierowca, ekokosmetyk, ekolek, ekomigracja, ekoprąd, ekoskóra, ekospalarnia, ekostrefa, ekoterroryzm, ekotorba, ekouchodźstwo, ekowojownik*; **elektro-**: *elektrogadżet, elektromarket, elektroodpad, elektrosmog, elektrośmieć*; **euro-**: *eurobiedota, eurobiskup, euroentuzjizm, eurogrupa, eurokampania, eurokołchoz, euroksiądz, euromandat, europaleta, eurosceptycyzm*,

eurosierota, euroskrzynka, eurosondaż, eurowpierzoch, eurowybory, fit-: fitbloggerka, fitcelebryta, fitcelebrytka; **foto-**: fotobomba, fotofinisz, fotoholik, fotoholizm, fotokod, fotopłatność, fotopułapka, fotorelacja, fotowpłata; **gastro-**: gastro-turystyka; **geo-**: geopark, geopoetyka; **gim-**: gimbus; **homo-**: homofobia; **kato-**: katocelebryta; **korona-**: koronaczasy, koronaświrus; **korpo-**: kopolud, korpomowa, korponowomowa, korpopracownik, korposlang, korpospotkanie, korpoświat, korpoświatek; **mini-**: minicygaro, minikiwi; **moto-**: motopark, motopielgrzymka; **narko-**: narkobandyta, narkogogle, narkomat, narkotest, narkotester, narkoturystyka; **PiS-**: PiSbus; **polit-**: politpoprawność, politpoprawny; **pop-**: pop-polityka, pop-psychologia; **psycho-**: psychodermatologia, psychodietetyka, psychofan, psychofanka; **sakro-**: sakroturystyka; **seks-**: seksafera, seksmaszyna, seksrobot, seksskandal, sekstaśma; **techno-**: technobelkot, technogadżet; **tele-**: telebus; **trans-**: transfobia.

2.2. Struktury interfiksalne

Złożenia interfiksalne tworzy się przez dodanie do dwóch podstaw słowotwórczych interfiks (międzyrostka). Wśród badanych neologizmów wystąpiło łącznie 108 takich struktur. W ich tworzeniu uczestniczy tylko formant *-o-* z ewentualną dezintegracją jednego z członów, a model budowy, który powielają, to: S + S. Układają się one w dwie grupy: a) *composita* z członami samodzielnymi w postaci pełnej lub skróconej oraz b) *composita* z członami niesamodzielnymi.

Do występujących na drugim miejscu członów samodzielnych, powtarzających się w postaci pełnej w 11 złożeniach interfiksalnych, należą: **-fobia**: *islamofobia, klerofobia, romofobia*; **-mania**: *gadżetomania, piątkomania, włosomania* oraz **-terapia**: *alpakoterapia, bajkoterapia, delfinoterapia, filmoterapia, kinoterapia*.

Poza wymienionymi kompozycjami wśród neologizmów słowotwórczych zgromadzonych w OJ UW znajdujemy także 19 wyrazów złożonych z interfiksem, których nie sposób wpisać w długie serie analogiczne ustanowione ze względu na powtarzalność jednej z podstaw. Oto one: *ampułkostrzykawka, bańkopilka, butorolki, driftowóz, dyskopilka, genodieta, gestodźwięk, gównoburza, grantodawca, książkokrążenie, kuchnioskop, ludziowstręt, nerkoserce, pacjentorok, pielgrzymkowczasy, piosenkopisarz, pufofotel, żłobkoprzedszkole, żywnościokilometr*.

Duża liczba złożzeń zawiera interfiks oraz podstawę słowotwórczą w postaci zdezintegrowanej. Chodzi tu o 53 struktury z członami-skrótami: **-bus** (od *autobus*): *bronkobus, cytommobus, dentobus, jadłobus, jarkobus, mammobus, metrobus, naukobus, parkobus, planetobus, smogobus, szydłobus, szynobus, trzaskobus, tuskobus*; **-mat** (od *automat*): *aptekomat, awizomat, biletomat, bitomat, butelkomat, chlebomat, ciastkomat, datkomat, gipsomat, gotówkomat, kaczkomat,*

kawomat, kolejkomat, kondomat, książkomat, lodówkomat, maseczkomat, mlekomat, numerkomat, ofiaromat, paczkomat, paszomat, pitomat, piwomat, pocztomat, pożyczkomat, pralniomat, skarbomat, sokomat, tacomat, urzędomat, winomat, wodomat, wódkomat, wplatomat, znaczkomat, zniczomat, zusomat.

Drugą wyróżnioną grupę stanowi 25 złożeń z interfiksem oraz drugim członem związanym (niesamodzielnym). Powtarzają się w nich następujące sufiksoidy: **-holizm**: *butoholizm, czekoladoholizm, jedzenioholizm, kotoholizm, książkoholizm, serialoholizm, siecioholizm, zakupoholizm*; **-holik**: *butoholik, czekoladoholik, fejsoholik, jedzenioholik, kotoholik, książkoholik, psoholik, serialoholik, siecioholik, winoholik, yerboholik, zakupoholik*; **-kracja**: *sądokracja*; **-logia**: *pamięciologia, skrzatologia*; **-nauta**: *marsonauta*; **-strada**: *rolkostrada*.

2.3. Struktury prefiksoidalne

Struktury prefiksoidalne powstają przez dodanie do autonomicznego leksemu inicjalnego członu związanego. W wykorzystanym słowniku neologizmów znajduje się 37 takich złożeń, w których obecne są następujące prefiksoidy: **audio-**: *audiodeskrypcja, audioksiążka, audioprzewodnik*; **auto- III**: *autoeutanazja, autouzupełnianie*; **bio- II**: *biobawełna, biodruk, bioetyka, biokosmetyk, bioząb*; **dermo-**: *dermokonsultacja, dermokosmetyk*; **kyno-**: *kynoterapia*; **mikro-**: *mikroblog, mikrokawalerka, mikromieszkanie, mikrotablet, mikrouraz*; **mono-**: *monobrew, monopletwa*; **nano-**: *nanosilnik*; **neo-**: *neokartka, neolist, neotelewizja, neoznaczek*; **neuro-**: *neurokosmetyk*; **onko-**: *onkocelebryta, onkoczepek, onkologopeda, onkomama*; **paleo-**: *paleotelewizja*; **para-**: *paramistrzostwa*; **semi-**: *semiurbanizacja*; **tele-**: *teleedukator, teletutor*; **ultra-**: *ultramaratón*; **zoo-**: *zoofizjoterapia*.

2.4. Struktury interfiksarno-sufiksarne

Do wykładników formalnych motywacji słowotwórczej w złożonych strukturach interfiksarno-sufiksarnych należą jednocześnie interfiks oraz sufiks. W zebranych materiale konstrukcje tego rodzaju są reprezentowane przez derywaty, które utworzono, dodając interfiks *-o-* oraz sufiksy *-ca*, *-(ow)ec* i *-owicz*. Realizują one dwa modele budowy: *S + V* oraz *Adj + S*.

Należy do nich następujących 11 wyrazów pochodnych: *długoweekendowicz, lewopasmowicz, lodożerca, ostrokołowicz, płaskoziemca, płaskoziemiec, późnorozwojowicz, reklamożerca, serialożerca, wczesnorozwojowicz, yerbopijca*.

2.5. Struktury interfiksarno-paradygmatyczne

Composita interfiksarno-paradygmatyczne zawierają formant złożony i mieszany, gdyż stanowią rezultat jednoczesnego dodania interfiksów między dwie podstawy

oraz zmiany paradygmatu fleksyjnego drugiej z nich. Badany materiał przynosi ich jedynie 7. Zawierają one człony: **-nosz**: *pizzonosz* ‘ktoś, kto nosi pizzę; dostawca pizzy’; **-mierz**: *refleksomierz* ‘urządzenie, którym mierzy się refleks, tj. czas reakcji na bodziec’, *smogomierz* ‘przyrząd, za pomocą którego mierzy się poziom smogu w powietrzu’; **-war**: *jajowar* ‘urządzenie kuchenne, w którym warzy się (gotuje) jaja’, *parowar* ‘urządzenie, w którym warzy się (gotuje) dania na parze’, *ryżowar* ‘garnek elektryczny, w którym warzy się (gotuje) ryż’, *szynkownik* ‘urządzenie, w którym warzy się (wyrabia) wędliny, w tym szynki, w warunkach domowych’.

3. Zakończenie

Niniejszy artykuł reprezentuje nurt badań językoznawczych, który można określić mianem lingwistyki wewnętrznej, synchronicznej, empirycznej i idiograficznej. Praca stanowi drugą część cyklu publikacji poświęconych 1117 neologizmom słotwórczym zgromadzonym w *Obserwatorium Językowym Uniwersytetu Warszawskiego* i przynosi analizę 334 nowych złożzeń rzeczownikowych, które zostały wyekscerpowane z zasobu haseł wykorzystanego słownika (opracowanych do końca lutego 2022 roku).

Wyniki przeprowadzonych badań są następujące: wśród opisywanych 334 nowych substantywnych derywatów złożonych można wyodrębnić 171 struktur bezafiksalnych (51,2%), 108 interafiksalnych (32,34%), 37 prefiksoidalnych (11,07%), 11 interafiksально-sufiksalnych (3,29%) i 7 interafiksально-paradygmatycznych (2,1%). Zawierają one 63 człony dające się wpisać w istniejące już w języku polskim serie derywatów, w tym sufiksoidy (6): *-holizm*, *-holik*, *-kracja*, *-logia*, *-nauta*, *-strada*; prefiksoidy (17): *audio-*, *auto-* III, *bio-* II, *dermo-*, *kyno-*, *mikro-*, *mono-*, *nano-*, *neo-*, *neuro-*, *onko-*, *paleo-*, *para-*, *semi-*, *tele-* II, *ultra-*, *zoo-*; inicjalne człony złożzeń (28): *alko-*, *auto-* I, *auto-* II, *bio-* I, *cyber-*, *e-*, *eko-*, *-elektro*, *euro-*, *fit-*, *foto-*, *gastro-*, *geo-*, *homo-*, *kato-*, *korona-*, *korpo-*, *mini-*, *moto-*, *narko-*, *polit-*, *pop-*, *psycho-*, *sakro-*, *seks-*, *techno-*, *tele-* I, *trans-* i finalne człony złożzeń (12): *-bus*, *-dawca*, *-fobia*, *-mania*, *-mat*, *-mierz*, *-nosz*, *-pisarz*, *-pijca*, *-terapia*, *-war*, *-żerca*. Utworzono je w drodze połączenia bezafiksального bez skrócenia podstawy lub z jej dezintegracją, a także za pomocą interafiks *-o-*, wykładników nieciągłych: *-o-* + *-ca*, *-o-* + *-(ow)ec* i *-o-* + *-owicz* oraz formantu interafiksально-paradygmatycznego: *-o-* + paradygmat męski.

Reasumując, należy stwierdzić, że w grupie badanych substantywnych derywatów złożonych dominują struktury bezafiksalne, przy czym najwyższą aktywnością spośród wszystkich (dodatnich) wykładników formalnych wyodrębnionych z badanego materiału wykazał się interafiks *-o-*, a najwięcej złożzeń zawiera człony *e-*, *-mat*, *cyber-* i *-bus*.

Bibliografia

Słowniki

Kłosińska Katarzyna i in., red. (2022), *Obserwatorium Językowe Uniwersytetu Warszawskiego. Najnowsze słownictwo polskie*, <https://nowewyrazy.uw.edu.pl> [dostęp: 30 czerwca 2022].

Literatura

- Andrulonis Krzysztof (2022), *Neologizmy słowotwórcze o podstawie zdeintegrowanej kato- we współczesnej polszczyźnie*, „Poradnik Językowy”, z. 2, s. 46–63.
- Cierpich-Kozieł Agnieszka (2020), *Koronarzeczywistość – o nowych złożeniach z członem korona- w dobie pandemii*, „Język Polski”, z. 4, s. 102–117. DOI: <https://doi.org/10.31286/JP.100.4.7>.
- Cierpich-Kozieł Agnieszka (2022), *O patocelebrytach i patointeligencji, czyli o nowych złożeniach z (produktywnym) członem pato-*, „Język Polski”, z. 4, s. 5–20. DOI: <https://doi.org/10.31286/JP.00123>.
- Chruścińska Krystyna (1975), *Rzeczownikowe neologizmy słowotwórcze w języku prasy (derywaty proste)*, „Poradnik Językowy”, nr 10, s. 560–567.
- Chruścińska Krystyna (1976), *Nowe wyrazy złożone w języku polskiej prasy. Część I*, „Poradnik Językowy”, nr 10, s. 438–445.
- Chruścińska Krystyna (1977), *Nowe wyrazy złożone w języku polskiej prasy. Część II*, „Poradnik Językowy”, nr 1, s. 19–27.
- Dąbrowska Klara (1957), *Neologizmy słowotwórcze w publicystyce polskiej okresu Odnowy*, „Zeszyty Naukowe WSP w Opolu. Językoznawstwo”, z. 1, s. 39–99.
- Dyzak Andrzej (2013), *Formacje słowotwórcze w internetowym słowniku „najmłodszej polszczyzny” Vasisdas*, w: *Słowotwórstwo w różnych odmianach języka. Materiały piątej konferencji językoznawczej poświęconej pamięci profesora Bogusława Krei*, red. Ewa Badyda, Jolanta Maćkiewicz, Ewa Rogowska-Cybulska, Gdańsk, s. 97–115.
- Dyzak Andrzej (2014), *Neologizmy słowotwórcze w internetowym słowniku „Vasisdas”*, w: *Słowotwórstwo dawne i współczesne. Materiały szóstej konferencji językoznawczej poświęconej pamięci profesora Bogusława Krei*, red. Ewa Rogowska-Cybulska, Ewa Badyda, Gdańsk, s. 50–72.
- Folger Sylwia (2016), *Katopolak w Katolandzie. O najnowszych złożeniach ze zdeintegrowaną podstawą kato-*, „Język – Szkoła – Religia”, nr 4, s. 65–65.
- Grzegorzczkowska Renata, Laskowski Roman, Wróbel Henryk, red. (1998), *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Morfologia*, Warszawa.
- Jadacka Hanna (2001), *System słowotwórczy polszczyzny (1945–2000)*, Warszawa.
- Kaproń-Charzyńska Iwona (2007), *O nowych odczasownikowych i odrzeczownikowych nazwach subiektów*, „Polonica”, t. 28, s. 105–120.

- Kudra Barbara (2013), *Słowotwórstwo w ostatnim siedemdziesięcioleciu*, w: *70 lat współczesnej polszczyzny. Zjawiska – procesy – tendencje. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Janowi Mazurowi*, red. Anna Dunin-Dudkowska, Agata Małyńska, Lublin, s. 231–238.
- Mycawka Mirosława (2001), *Produktywne formanty słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie (wybrane zagadnienia)*, w: *Współczesna leksyka*, cz. 2, red. Kazimierz Michalewski, Łódź, s. 16–23.
- Ochmann Donata (2004), *Nowe wyrazy złożone o podstawie zdeintegrowanej*, Kraków.
- Ochmann Donata (2013), *Słowotwórstwo najmłodszej polszczyzny*, w: *Słowotwórstwo w różnych odmianach języka. Materiały piątej konferencji językoznawczej poświęconej pamięci profesora Bogusława Krei*, red. Ewa Badyda, Jolanta Maćkiewicz, Ewa Rogowska-Cybulska, Gdańsk, s. 153–164.
- Satkiewicz Halina (1969), *Produktywne typy słowotwórcze współczesnego języka ogólnopolskiego*, Warszawa.
- Satkiewicz Halina (1976), *O niektórych innowacjach słowotwórczych w polszczyźnie XX wieku*, w: *Z problemów współczesnych języków i literatur słowiańskich. Materiały z Konferencji Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Karola dla uczczenia trzydziestolecia PRL i trzydziestej rocznicy wyzwolenia Czechosłowacji*, red. Józef Magnuszewski i in., Warszawa, s. 111–121.
- Satkiewicz Halina (1981), *Innowacje słowotwórcze w powojennym trzydziestoleciu*, w: *Współczesna polszczyzna. Wybór zagadnień*, red. Halina Kurkowska, Warszawa, s. 130–155.
- Sękowska Elżbieta (2012), *Neologizmy słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie (wybrane tendencje)*, „Eslavística Complutense”, nr 12, s. 97–103. DOI: https://doi.org/10.5209/rev_ESLC.2012.v12.38728.
- Smółkowa Teresa (1976), *Nowe słownictwo polskie. Badania rzeczowników*, Warszawa.
- Tambor Jolanta (2014), *Nowe formacje w polszczyźnie na przełomie stuleci. Przemiany w polskim słowotwórstwie*, w: *Język polski – 25 lat po Przełomie / Die polnische Sprache – 25 Jahre nach der Wende*, red. Dennis Scheller-Boltz, Hildesheim, s. 117–134.
- Waszakowa Krystyna (1994), *Tendencje rozwojowe w słowotwórstwie polszczyzny końca XX wieku*, w: *Przemiany współczesnej polszczyzny. Materiały konferencji naukowej, Opole 20–22.09.1993 r.*, red. Stanisław Gajda, Zbigniew Adamiszyn, Opole, s. 53–60.
- Waszakowa Krystyna (2001), *System słowotwórczy*, w: *Najnowsze dzieje języków słowiańskich. Język polski*, red. Stanisław Gajda, Opole, s. 88–107.
- Waszakowa Krystyna (2005), *Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny*, Warszawa.
- Zagrodnikowa Alicja (1978), *Nowe słownictwo w prasie. Rodzaje, źródła, funkcje*, „Zeszyty Prasoznawcze. Kwartalnik Ośrodka Badań Prasoznawczych”, nr 2, s. 9–26.
- Zagrodnikowa Alicja (1982), *Nowe wyrazy i wyrażenia w prasie*, Kraków.

---

mgr Mateusz Rybarski – doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk o Języku i Literaturze Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; zainteresowania naukowe: słotwórstwo synchroniczne, zwłaszcza modelowanie aktywności systemu słotwórczego współczesnego języka polskiego i derywacja afiksoidalna; frazeologia, głównie badanie innowacji frazeologicznych; semantyka leksykalna, metaleksykografia, teoria języka.